

"Проблемалық кредиттер қоры"
АҚ Директорлар кеңесінің 2020
жылғы 11 желтоқсанда (2021
жылғы 17 қарашадағы №9
өзгерістері мен
толықтыруларымен, 2022 жылғы
1 қыркүйектегі №7, 2023 жылғы 1
маусымдағы №5 өзгерістерімен)
№10 шешімімен
БЕКІТІЛДІ

**"Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамының
2017 – 2027 жылдарға арналған**

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БАҒЫТТАРЫ

Алматы қ-сы, 2020 ж.

МАЗМҰНЫ

- 1. Анықтамалар мен қысқартулар**
- 2. Қызметтер мен стратегиялық бағыттар**
- 3. Миссия, көзқарас және құндылықтар**
- 4. Ағымдағы жағдайды талдау және тәуекелдерді басқару**
  - 4.1. «Банктік секторды сауықтыру» стратегиялық бағыты: саланың даму негізгі параметрлері, негізгі мәселелерді талдау, тәуекелдерді басқару
  - 4.2. «Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту» стратегиялық бағыты: саланың даму негізгі параметрлері, негізгі мәселелерді талдау, тәуекелдерді басқару
- 5. Ішкі және сыртқы ортаны талдау**
- 6. Қордың даму басымдықтары**
  - 6.1. «Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту» стратегиялық бағыты
  - 6.2. «Банктік секторды сауықтыру» стратегиялық бағыты
- 7. Шетелдік компаниялардың стресс-активтерді басқару тәжірибесін талдау**
- 8. Дамудың перспективалары**
- 9. Қордың стратегиялық бағыттары мен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Даму жоспары арасындағы өзара байланыс архитектурасы**
- 10. Стратегиялық мақсаттар мен мақсатты көрсеткіштер**
- 11. Қосымшалар**

Қосымша 1

Қосымша 2

1. АНЫҚТАМАЛАР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

KASE	Қазақстан қор биржасы
NPL / жұмыс істемейтін қарыздар	90 күннен астам мерзімі өткен қарыздар
Банк	Екінші деңгейлі банк
АБК	Активтерді басқару компаниясы
Қаржы министрлігі	Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі
АХҚО	«Астана» халықаралық қаржы орталығы
Ұлттық Банк	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
Ұлттық қор	Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры
Жұмыс істемейтін активтер / стресс-активтер	Күмәнді және үмітсіз қарыздар, сондай-ақ кепілге қойылған мүлікке өндіріп алу нәтижесінде алынған активтер
САБҰ	Стресс-активтерді басқару ұйымдары – еншілес ұйымдар, олар негізгі банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алады
Үкімет	Қазақстан Республикасының Үкіметі
Қордың даму стратегиясы	«Проблемалық кредиттер қоры» АҚ-ның 2017–2027 жылдарға арналған стратегиялық қызмет бағыттары
ШОБ және ББ субъектілері (борышкерлер)	Шағын және орта бизнес субъектілері мен бөлшек бизнестің қарыздары бойынша құқық талап ету борышкерлері
АСБ (AQR)	Активтердің сапасын бағалау
Қор	«Проблемалық кредиттер қоры» АҚ

2. ҚЫЗМЕТТЕР МЕН СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТТАР

Ел экономикасының өсуін ынталандырудың маңызды шарты – қаржы секторын тұрақтандыру болып табылады. Қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін мемлекет дағдарыстық құбылыстар кезінде бірқатар шараларды әзірледі. Бұл шаралар қаржы институттарының жұмыс тиімділігін ынталандыратын құралдарды, оның ішінде банктік секторды сауықтыру механизмдерін қамтиды. Бұл тетіктер банктердің несиелік портфеліндегі жұмыс істемейтін қарыздардың деңгейін барынша азайтуға бағытталған.

Қорды құру – қаржы жүйесі мен экономиканың тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттің бір шарасы.

Қор Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2011 жылғы 30 мамырдағы №53 Қаулысымен және 2011 жылғы 28 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банктік қызмет пен қаржы ұйымдарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңын іске асыру мақсатында құрылған.

Қор Қазақстан Республикасының банктік секторының несиелік портфелінің сапасын жақсартуға мамандандырылған ұйым ретінде құрылды. Қордың алдына қойылған міндеттерді орындау кезінде пайда табу мақсаты жоқ, өйткені Қор қызметінің тиімділігі қаржы дағдарыстарының салдарын жоюға мемлекеттік шығындардың азаюымен, ал Қордың табыстылығымен емес, бағаланады.

Қордың функциясы банктік сектордағы несиелік портфелінің сапасын жақсартуға бағытталған шараларды іске асырудан тұрады. Бұл жұмыс істемейтін активтерді, банктер мен бұрын банктер болған заңды тұлғалардың активтерін сатып алуды, осы активтерді басқаруды, оларды экономикалық айналымға енгізуді, сондай-ақ қаржы жүйесінің тұрақтылығын және ұлттық экономиканы сауықтыруды қамтамасыз етуге бағытталған Үкімет немесе Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен қабылданған арнайы бағдарламаларды іске асыруды қамтиды.

Ұлттық Банк Қорды 2017 жылға дейін басқарды.

2017 жылы Қор Мемлекет басшысының Қазақстан халқына 2017 жылғы 31 қаңтардағы Жолдауында берілген тапсырмаларын орындау мақсатында және Ұлттық Банктің 2017 жылғы 21 ақпандағы №27 және Үкіметтің 2017 жылғы 4 сәуірдегі №167 қаулыларына сәйкес Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің қарамағына берілді.

Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті Қордың мемлекеттік акциялар пакетін иелену және пайдалану құқығын, соның ішінде Жалғыз акционердің құзыретіне жататын мәселелер бойынша шешім қабылдау құқығын Қаржы министрлігіне берді.

Осылайша, Қордың Жалғыз акционері Үкімет болып табылады.

Қордың қызметі проблемалық активтермен жұмыс істеу жөніндегі халықаралық тәжірибеге негізделеді. Бұл тәжірибе жұмыс істемейтін активтерді сатып алу, қайта құрылымдау, сот арқылы өндіріп алу және активтерді сату сияқты іс-шараларды қамтиды.

Қордың 2017–2027 жылдарға арналған стратегиялық қызмет бағыттары келесі басымдықтарды көздейді:

1. Банктік секторды сауықтыру;
2. Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту.

Бірінші бағыт шеңберінде Қор жұмыс істемейтін активтерді тікелей сатып алу, сатып алынған активтерді бірден сату арқылы сатып алу, банктерді шартты қаржыландыру, Қаржы министрлігінің бағалы қағаздарымен қамтамасыз етілген банктердің пайдасына кепілдіктер беру сияқты тетіктерді қолданады.

Екінші бағыт шеңберінде Қор активтерді басқару жөніндегі іс-шараларды іске асырады: (1) Құқық талаптарын қайта құрылымдау; (2) Берешекті өндіріп алу; (3) Қор мен оның еншілес ұйымдарының мүлкін сату.

Қор берешекті тиімді қайтаруды қамтамасыз ету және қарыз алушылардың (борышкерлердің) қызметін сауықтыру мақсатында құқық талаптарын қайта құрылымдауды жүзеге асырады. Қайта құрылымдау борышкерлердің өз міндеттемелерін орындау мүмкіндігін ескере отырып жүзеге асырылады (сыйақы мөлшерлемесін төмендету, өтеу кестелерін өзгерту, өтеу мерзімін ұзарту, қарыздың бір бөлігін есептен шығару және т.б.). Бұл іс-шаралар жұмыс орындарын сақтауға және құруға, сондай-ақ борышкерлердің мемлекеттік бюджетке салық төлеуін қамтамасыз етуге ықпал етеді.

Құқық талаптары бойынша қайта құрылымдау орынсыз болған жағдайларда Қор Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес борышты өндіріп алу бойынша шараларды қолданады. Бұл шараларға наразылық-талап жұмыстары, атқарушылық іс жүргізу, банкроттық және оңалту рәсімдерін бастау, сондай-ақ қарызды қайтаруға бағытталған басқа да заңды шаралар жатады.

Қордың мүлік нысандарын іске асырудың негізгі тәсілі – ашық электрондық сауда өткізу.

Активтерді басқару және іске асыру кезінде Қор сатып алынған активтерге салынған қаражатты қайтару деңгейін арттыруды қамтамасыз ететін инвестициялық жобаларды іске асыру мүмкіндіктерін ескереді.

Қордың қызмет бағыттары оның миссиясына сәйкес жүзеге асырылады және ұлттық экономиканы сауықтыруға жәрдемдесуге бағытталған.

3. МИССИЯ, КӨЗҚАРАС ЖӘНЕ ҚҰНДЫЛЫҚТАР

Қордың миссиясы

Қордың миссиясы – ұлттық экономиканы сауықтыруға жәрдемдесу келесі шаралар арқылы жүзеге асырылады:

- банктердің несие портфельдерінің сапасын жақсарту жұмыс істемейтін активтерді сатып алу және банктік секторды сауықтырудың басқа да механизмдері арқылы;
- жұмыс істемейтін активтерді сауықтыру және іске асыру арқылы оларды экономикалық айналымға тарту;
- қаржы секторын тұрақтандыруға бағытталған басқа да мемлекеттік шараларды іске асыру.

Қордың 2027 жылға дейінгі көзқарасы

Қор өз қызметін банктер мен бұрын банктер болған заңды тұлғалардан сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту бойынша стратегиялық бағытқа шоғырландырады. 2027 жылға қарай Қор несие портфельдерін тазарту, активтерді қайта құрылымдау және стресс-активтерді басқару саласындағы кәсіби басқарушы компания мен ұлттық құзыреттер орталығы деңгейіне жетуді көздейді.

Қордың құндылықтары

1. Тұрақтылық. Миссияны іске асыру үшін Қор келесі міндеттерге ұмтылады:

- тұрақты (тұрақты және ұзақ мерзімді) нәтижелерге қол жеткізу;
- мемлекеттік және жеке секторлармен белсенді ынтымақтастық (соның ішінде мемлекеттік даму және қолдау бағдарламаларына интеграциялану);
- жұмыс істемейтін қарыздардың ұлттық нарығының қатысушыларының құзыреттерін, әдіснамалық базасын және инфрақұрылымның басқа да элементтерін дамыту.

2. Әлеуметтік жауапкершілік. Қор өз қызметінде мемлекет пен қоғам мүдделерін басшылыққа алады:

- әлеуметтік-еңбек қатынастарын үздіксіз жетілдіру;
- еңбек саласындағы негізгі қағидаттар мен құқықтарды жүзеге асыру және конструктивті әлеуметтік серіктестікті дамыту бойынша халықаралық нормаларды енгізуге жәрдемдесу;
- қызметкерлердің еңбек және әлеуметтік-экономикалық құқықтары мен мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету.

4. АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙДЫ ТАЛДАУ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

4.1. «Банктік секторды сауықтыру» стратегиялық бағыты

1) Саланың даму негізгі параметрлері

Елдің экономикалық өсуін тежеген негізгі ішкі факторлардың бірі банктік сектордағы стагнация болды. Бұл ұзаққа созылған төмен несие белсенділігімен байланысты.

Банктердің қатаң несие саясаты төлем қабілетті қарыз алушылардың тапшылығы және банктердің несие портфелінде 90 күннен астам мерзімі өткен проблемалық несиелердің елеулі үлесінің сақталуымен түсіндіріледі. Проблемалық несиелер банктерге айтарлықтай көлемде провизия құруды талап етеді, бұл экономикаға жаңа несиелер беру үшін ресурстарды қысқартады.

Осылайша, қаржы жүйесінің тұрақты жұмысын қамтамасыз етудің өзекті мәселелерінің бірі – банктердің балансын жұмыс істемейтін несиелерден тазартуға арналған тиімді шараларды әзірлеу және қолдану.

01.01.2011 ж. жағдай бойынша банктік сектордағы жұмыс істемейтін несиелердің көлемі 2 трлн теңгеден асты.

Банктердің несие портфеліндегі жұмыс істемейтін несиелердің үлесі:

Көрсеткіштер	01.2011
Банктердің несие портфеліндегі жұмыс істемейтін несиелердің үлесі	26,71%
Жылдық есеппен жұмыс істемейтін несиелердің өсу қарқыны	19,50%
Несие портфелінің өсу қарқыны, жылдық есеппен	4,31%

2019 жылғы 1 сәуірден кейінгі активтердің сапасын жақсарту және капитализацияны қолдау шараларының тиімділігін бағалау, сондай-ақ 2017 жылдан бері жүзеге асырылып келе жатқан банктік сектордың қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасы банктік секторда, жүйелік деңгейде де, жекелеген банктер деңгейінде де капитал тапшылығы жоқ екенін көрсетті.

2019 жылғы 1 сәуірден бастап қазіргі уақытқа дейін банктерде портфель сапасын жақсарту, несиелер бойынша қосымша кепілдік қамтамасыз ету, қарыздарды өндіріп алу және капитализацияны қолдау бойынша іс-шаралар жүргізілді.¹

Проблемалық активтер нарығының және Қор қызметінің тиімділігін арттыру үшін, халықаралық сарапшылардың² пікірінше, операциялық ортаны егжей-тегжейлі диагностикалау және келесі ұзақ мерзімді бастамаларды әзірлеу қажет:

1. Банктік қадағалау және реттеу шараларын күшейту:

¹ 2020 жылғы ақпан айы бойынша Қазақстан Республикасы екінші деңгейлі банктерінің активтер сапасын бағалау нәтижелері бойынша қорытынды есеп

² Проблемалық кредиттер қорының активтерді басқару стратегиясы туралы есеп. Oliver Wyman, 2018 жыл

- проблемалық активтер мәселелерін қадағалаудың негізгі басымдықтары ретінде айқындау;
- банктердің активтерінің сапасын (AQR – Активтердің сапасын бағалау) және стресс-тесттерін егжей-тегжейлі бағалауды жүргізу;
- капиталдың жеткіліктілігін бағалау бойынша ішкі рәсімдерге қойылатын талаптарды және қадағалауды күшейту;
- проблемалық активтерді басқару бойынша банктерге ұсыныстар әзірлеу.

Мүмкін болатын негізгі қатысушылар: Ұлттық Банк, Банктер.

2. Активтердің сапасының ашықтығын арттыру:

- активтердің сапа көрсеткіштерін анықтауда үйлестіруді қамтамасыз ету;
- кешіктірілген несиелер туралы ақпаратты ашуға арналған минималды шектерді белгілеу;
- проблемалық активтер туралы ақпаратты ашуға арналған реттеуші талаптарды белгілеу.
- проблемалық активтерді бағалау сапасының стандарттарын әзірлеу.

Мүмкін болатын негізгі қатысушылар: Ұлттық Банк, аудиторлар, Банктер.

3. Проблемалық активтердің қайталама нарығын дамыту

- Банктердің басқарушылық және операциялық сараптамасын күшейту;
- Міндеттемелер мен қарыз алушылар туралы ақпараттың сапасы мен толықтығын арттыру;
- Шығындарды азайту үшін қайталама нарықтарда процестерді құру және стандарттау;
- Проблемалық активтерді үшінші тұлғаларға беру бойынша шектеулерді жұмсарту.

Мүмкін болатын негізгі қатысушылар: Қор, АХҚО, АІХ (Astana International Exchange), KASE, Банктер.

4. Банкроттық, тарату және өндіріп алу рәсімдерінің тиімділігін арттыру

- Банкроттық, тарату және өндіріп алу механизмдерін жетілдіру;
- Уақыт пен шығындарды азайту үшін банкроттық және өндіріп алу рәсімдерін өзгерту;
- Банкроттық бойынша қолжетімді статистиканың сапасын арттыру және кеңейту;
- Сот рәсімдеріне қатысатын персонал санын ұлғайту

Мүмкін болатын негізгі қатысушылар: Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі, Үкімет, Қор, Банктер.

Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі ОКА (Активтердің сапасын бағалау) нәтижелері бойынша

түзету шараларын жүзеге асыру аясында банктердегі ішкі саясаттар мен рәсімдерді жақсарту бойынша қабылдаған шаралар банктерді сауықтыру үдерісін аяқтауға және жаңа жүйелік тәуекелдердің пайда болу мүмкіндігін болдырмауға мүмкіндік береді.

Стресс-активтерді басқару ұйымдары (САБҰ)

Банктік сектордағы жұмыс істемейтін қарыздардың күрт өсуі және банктер активтерінің сапасының төмендеуі мәселесін шешу үшін Ұлттық Банк бірқатар шараларды іске асырды. Бұл шаралар мыналарды қамтиды: (1) 2012 жылы Қорды құру; (2) банктердің күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алатын еншілес ұйымдарын құруға қажетті нормативтік-құқықтық базаны әзірлеу.

2011 жылдың желтоқсанында Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банктік қызмет пен қаржы ұйымдарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы қабылданды. Бұл заң банктерге арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдар құруды көздейді. Мұндай ұйымдар банктердің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алып, олардың құнын қалпына келтіру үшін басқарады.

Аталған ұйымдарға салық салудың ерекше режимі және қарыз алушыларды қаржылық сауықтыру және олардың қарыздарының сапасын жақсарту бойынша қажетті өкілеттіктер беріледі.

2012 жылдан бастап банктер 16 еншілес ұйым құрды, олар стресс-активтерді басқару ұйымдары (САБҰ) ретінде жұмыс істейді.

Р/с	САБҰ	Банк
1	ЖШС «КУСА ККБ-1»	АҚ «Казкоммерцбанк»
2	ЖШС «КУСА ККБ-2»	
3	ЖШС «КУСА ККБ-3»	
4	ЖШС «Организация по управлению стрессовыми активами «KAZKOM Realty»	
5	ЖШС «ВСС – ОУСА»	АҚ «Банк ЦентрКредит»
6	ЖШС «Дочерняя организация Народного Банка Казахстана по управлению сомнительными и безнадежными активами «Халык	АҚ «Народный Банк Казахстана»
7	ЖШС «ОУСА ЦЕСНА»	АҚ «Цеснабанк»
8	ЖШС «ОУСА ЦЕСНА-2»	
9	ЖШС «ОУСА Альянс»	АҚ «Альянс Банк»
10	ЖШС «Организация по управлению стрессовыми	АҚ «ForteBank»
11	ЖШС «ОУСА NOVA»	АҚ «Банк Kassa Nova»

12	ЖШС «Организация по управлению стрессовыми»	АҚ «Нурбанк»
13	ЖШС «АРК Баланс»	АҚ «Kaspi bank»
14	ЖШС «ОУСА QB»	АҚ «Qazaq Banki»

Шартты қаржыландыру бағдарламасы

Мемлекеттік шараларды жүзеге асыру аясында банктік секторды сауықтыру мақсатында 2014 жылғы 9 сәуірде Елбасының төрағалығымен өткен Ұлттық қорды басқару кеңесінің отырысында Үкіметтің 2014 жылға арналған республикалық бюджетке 250 млрд теңге көлемінде нысаналы трансферт бөлу жөніндегі ұсынысы мақұлданды.

Аталған ұсынысқа және Қазақстан Республикасының «2014-2016 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу туралы 2014 жылғы 7 қарашадағы Заңына сәйкес Қорды 250 млрд теңгеге капиталдандыру жүзеге асырылды.

Қазақстан Республикасының қаржы секторын дамыту тұжырымдамасы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 27 тамыздағы №954 қаулысымен бекітілген) және Елбасының проблемалық кредиттер деңгейін төмендету жөніндегі тапсырмасын іске асыру шеңберінде Қор жүйе құраушы банкті шартты қаржыландыру тетігін іске асырды.

2015 жылғы маусымда Қор, «Казкоммерцбанк» АҚ және Ұлттық Банк шартты қаржыландыру шеңберінде ынтымақтастық туралы Меморандумға және шартты қаржыландыру үшін банктік салым шартына қол қойды. Аталған құжаттарға сәйкес «Казкоммерцбанк» АҚ келесі міндеттемелерді өзіне алды:

1. Шартты қаржыландыру үшін банктік салым шартына қол қойылған күннен бастап 6 ай ішінде банктің несиелер портфеліндегі жұмыс істемейтін несиелер көлемін салым сомасынан кем емес мөлшерде қысқарту;

2. 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап шартты қаржыландыру мерзімі ішінде несиелер портфеліндегі NPL үлесінің максималды лимиті бойынша пруденциалдық нормативті сақтау;

3. Шартты қаржыландыру аясында алынған қаражатты ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған нарық сегменттеріндегі операцияларға пайдаланбау. Бұл валюта айырбастау бағамының құбылмалылығын ағымдағы жағдаймен байланыссыз арттыруға алып келетін операцияларды болдырмауды көздейді.

2017 жылғы 4 шілдеде Ұлттық Банк, Қор және «Казкоммерцбанк» АҚ арасында шартты қаржыландыру шеңберінде ынтымақтастық туралы Меморандумды бұзу туралы Келісім жасалды. Сондай-ақ, шартты қаржыландыру үшін банктік салым шартына қосымша келісімге қол қойылып, бірқатар шарттар өзгертілді.

Нәтижесінде, шартты қаржыландыру бағдарламасы аясында қаржы қаражатының айналымынан қол жеткізілген мультипликативті әсер келесідей болды:

- 77 000-нан астам жұмыс орны сақталды;
- Қосымша 1 000-нан астам жұмыс орны құрылды;
- Экономиканың түрлі секторларында несиелендірілген қарыз алушылар төлеген салықтардың жалпы сомасы жылына 100 млрд теңгеден асты.

Банктік сектордың қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасы

Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 15 ақпандағы «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі Ұлт жоспарының іс-шараларына сәйкес, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы 2017 жылғы 30 маусымда Қазақстан Республикасының банктік секторын қаржылық тұрақтылықты арттыру бағдарламасын (бұдан әрі – Бағдарлама) қабылдады.

Банктік сектордың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік шаралар үш негізгі бағыт бойынша жүзеге асырылды: 1) реттеу және қадағалау ортасын жақсарту арқылы қадағалау шараларының сапасы мен жеделдігін арттыру; 2) жүйе құраушы банкті сауықтыру («Казкоммерцбанк» АҚ); 3) ірі банктерді қосымша капиталдандыру шаралары.

Қадағалау шараларының сапасы мен жеделдігін арттыру үшін реттеу және қадағалау ортасын жақсарту бойынша шаралардың бірі ретінде Бағдарлама проблемалық қарыздар нарығын дамытуды қарастырады. *Мұнда Қор проблемалық активтерді басқарудың ірі ұлттық операторы ретінде маңызды рөл атқарады.*

Бағдарлама нәтижесінде күтілетіндер:

— банктік сектордың жұмыс істемейтін активтерінің 5 жыл ішінде 1 трлн теңгеден астам сомаға азаюы. Бұл активтердің сапасын жақсарту үшін капиталдандыру, қарызды есептен шығару, кешіру және басқа да шаралар арқылы ел экономикасының дамуына мультипликативті әсер етеді;

— экономикаға жыл сайын кемінде 300 млрд теңге сомасында жаңа несиелер беру көлемінің өсуі.

Бағдарлама экономиканың өзара байланысты салаларын одан әрі дамытуға ықпал етеді, бұл өз кезегінде нақты сектор кәсіпорындары – қарыз алушылардың қаржылық жағдайын сауықтыруға оң әсерін тигізеді.

1 сәуір 2019 жылғы ОКА (активтердің сапасын бағалау) нәтижелері бойынша түзетулер енгізілгеннен кейін 4 банк («Банк ЦентрКредит» АҚ, «АТФБанк» АҚ, «Еуразиялық Банк» АҚ және «Нұрбанк» АҚ) активтер сапасын жақсарту бойынша қажетті барлық шараларды жүзеге асыру мүмкіндігін пайдаланды. Бұл қосымша

капиталдандыру бойынша міндеттемелер қабылдау және тәуекелдерді шектеу арқылы жүзеге асырылды.

Жүйе құраушы банкті сауықтыру

2017 жылдың басында банктік жүйенің тұрақтылығына ең үлкен қауіп «Казкоммерцбанк» АҚ-ның несиелік портфелінде шоғырланған болатын. Бұл қауіп 2015 жылы активтер мен міндеттемелерді айырбастау мәмілесі нәтижесінде пайда болған «БТА Банк» АҚ-на деген талаптан туындап, «Казкоммерцбанк» АҚ-ның несиелік портфелінің шамамен 59%-ын құрады.

Ризиктердің іске асырылуы немесе «Казкоммерцбанк» АҚ-ның төлем тапсырмаларын орындамауы немесе міндеттемелер бойынша төлемдерді тоқтатуы банктік жүйеге және жалпы ел экономикасына теріс әсер етуі мүмкін еді.

Осыған байланысты Үкімет пен Ұлттық Банк жүйе құраушы банкті сауықтыру моделін әзірледі. Бұл модель несиелік тәуекелдерін тудыратын және жүйе құраушы банкке үздіксіз банктік қызмет көрсетуді қиындататын активтерді сатып алуды қарастырады.

Бұл бағыттың операторы ретінде Қор тағайындалды.

Жүйе құраушы банкті сауықтыру шараларының аясында және 2017 жылғы 2 маусымда Қор, Үкімет, Ұлттық Банк, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ, «Казкоммерцбанк» АҚ және басқа тараптар арасында жасалған Негіздемелік келісімге сәйкес, «Казкоммерцбанк» АҚ-ның несиелік портфелінің 59%-ын құрайтын проблемалық несиелік «БТА Банк» АҚ-дан Қордың 2017 жылғы 1 шілдеде жалпы сомасы 2,6 трлн теңгеге активтерді сатып алуы арқылы тазартылды. «БТА Банк» АҚ-ның активтерін сатып алуға қаражат келесі көздерден қалыптастырылды: республикалық бюджеттен Қорға нысаналы аударым ретінде 2 трлн теңгеден астам сома (оның ішінде 1 трлн теңге Ұлттық қордан нысаналы трансферт түрінде бөлінді); Ұлттық Банктің қаражатынан 470 млрд теңге көлемінде Қорды капиталдандыру; Қордың өз қаражатынан 76 млрд теңгеден астам.

«БТА Банк» АҚ Қордан алынған барлық қаражатты «Казкоммерцбанк» АҚ мен «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ алдындағы міндеттемелерін өтеуге бағыттады. Бұл шаралар жүйе құраушы банкті сауықтыруды қамтамасыз етті, нәтижесінде депозиттердің 4,5 трлн теңгеден астам сомасы сақталды және банктің дефолтына жол берілмеді.

Ссудалық портфельді АҚ «Банк Астана»-дан беру

2018 жылы «Банк Астана» АҚ таратылу процесі барысында Қазақстан Республикасының Экономиканы жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссиясының шешіміне сәйкес, Қор «Астана LRT» ЖШС-нің «Банк Астана» АҚ депозитінде орналастырылған және

Нұр-Сұлтан қаласында жеңіл рельсті көлік салу мен дамытуға арналған қаражаттарды қайтару бойынша оператор ретінде белгіленді.

Қорға жалпы сомасы 126,4 млрд теңге болатын қарыз алушылардан талап ету құқықтары, сондай-ақ «Банк Астана» АҚ-ның «Астана LRT» ЖШС-не және үш несие берушіге: «Азаматтарға арналған үкімет» КЕАҚ; Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, қорғаныс және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің Мемлекеттік материалдық резервтер комитетіне қарасты «Резерв» ШЖҚ РМҚ; «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КЕАҚ жалпы сомасы 100,1 млрд теңге болатын міндеттемелері берілді.

Несие берушілер алдындағы міндеттемелерді өтеу Қор алдындағы қарызды өтеу есебінен қарыз алушылардан алынған ақшалай қаражат есебінен жүзеге асырылады. Талап ету құқықтарын қабылдаған күннен бастап, қарыз алушылар тарапынан жалпы сомасы 4,8 млрд теңге өтелді. Алынған қаражат, Қарызды аудару шарттарының талаптарына сәйкес, Несие берушілерге жіберілді.

Қазақстан Республикасының Экономиканы жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссиясының 2019 жылғы 13 маусымдағы №20-3/27 дсп шешімі негізінде, Қор «Астана LRT» ЖШС-мен 2019 жылғы 13 тамыздағы №421 өтемақы шартына сәйкес талап ету құқықтарының бір бөлігін берді, бұл ретте Қордың «Астана LRT» ЖШС алдындағы міндеттемелері тоқтатылды.

Осыдан кейін Қордың басқаруында тоғыз қарыз алушыға қатысты талап ету құқықтары және үш Несие беруші алдындағы міндеттемелер қалды.

Қор Директорлар кеңесінің шешімімен, «Банк Астана» АҚ-ның талап ету құқықтарын басқару басқарушы компанияға тапсырылды.

«Цеснабанк» АҚ мен ауыл шаруашылығы саласын сауықтыру

Соңғы жылдары теңгенің девальвациясы және әлемдік нарықтардағы тұрақсыз жағдай аясында Қазақстан Республикасының аграрлық секторында шетел валютасымен берілген несиелердің ауыртпалығы артып, қарыз жүктемесі ұлғайды. Ауыл шаруашылығы саласының несие портфелінің 65%-ы валютадағы қарыз ауыртпалығымен «Цеснабанк» АҚ-ның (қазіргі атауы – **«First Heartland Jýsan Bank» АҚ) үлесіне тиесілі болды.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының қарыз ауыртпалығын басқару жөніндегі бірыңғай саясатты іске асыру мақсатында Үкімет пен Ұлттық Банк «Цеснабанк» АҚ-нан ауыл шаруашылығы несиелері портфелін 1,054 трлн теңге сомасына Қордың сатып алу механизмін әзірледі. Портфельді сатып алу екі кезеңде жүзеге асырылды: 2018 жылдың қыркүйегінде және 2019 жылдың ақпанында. Бұл мақсатта Қор 9% жылдық мөлшерлеменен 450 млрд теңгеге 10 жылдық облигациялар және 604 млрд теңгеге 15 жылдық облигациялар шығарып, орналастырды. Бұл облигацияларды Ұлттық Банктің еншілес ұйымы – «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ сатып алды.

Қордың активтерді сатып алу мәмілелерін қаржыландыру үшін облигациялар шығару тетігі, тікелей мемлекеттік қаржыландырумен салыстырғанда, белгілі бір артықшылықтарға ие механизм ретінде Халықаралық валюта қорының сарапшылары мен Oliver Wyman компаниясының консультанттары тарапынан ұсынылды.

Бұл шаралар ауыл шаруашылығы өндірушілерінің қаржылық сауықтырылуы мен жұмыс орындарын сақтап қалу үшін қолайлы жағдай жасауға мүмкіндік берді. Сонымен қатар, «Цеснабанк» АҚ-ның портфелін тазарту нәтижесінде банк капиталына жаңа инвестор тартуға мүмкіндік туды, бұл өз кезегінде банктің тұрақтылығын қамтамасыз етіп, салымшылар, кредиторлар және инвесторлар алдындағы міндеттемелерін уақытылы орындауына ықпал етті.

2) Негізгі мәселелерді талдау

Банктік сектордағы NPL (жұмыс істемейтін қарыздар) мәселесі 2011 жылдан 2019 жылға дейінгі кезеңде банктердің қаржылық есептілігіндегі ссудалық портфель сапасының көрсеткіштері айтарлықтай жақсарғанына қарамастан, өзекті болып қалуда.

Ссудалық портфельдің нақты сапасын Ұлттық Банк төмен деңгейде деп бағалайды, өйткені банктер макроэкономикалық шоктардың салдарын, олардың қарыз алушылар жағдайының нашарлауына әсерін қаржылық есептілікте толық көлемде көрсете алмады.

Банктердің жұмыс істемейтін қарыздарға провизиялар қалыптастыруға шығындарын мойындауға құлықсыздығы NPL-ді балансынан жасанды түрде тазартуға әкеледі. Бұл, оның ішінде, қайта қаржыландыру, бірнеше рет мерзімді ұзарту, төлемдерді кейінге қалдыру сияқты механизмдерді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

Банктің жұмыс істемейтін қарыздарды жеңілдікпен сатуынан түскен шығындар банктің меншікті капиталын төмендетеді. Ал меншікті капиталдың төмендеуі, өз кезегінде, банктер үшін пруденциялық нормативтерді бұзу тәуекелдерін туындатады.

Осыған байланысты, банктік сектордағы жұмыс істемейтін активтерге қатысты проблемалардың ауқымы әлдеқайда кең.

Сонымен бірге, проблемалық активтердің белсенді нарығының болмауын және жұмыс істемейтін қарыздардың құнын бағалауда банктер мен Қор арасында, соның ішінде тәуелсіз бағалау компанияларын тарту кезінде де, айырмашылықтардың бар екенін ескере отырып, бұл тікелей жұмыс істемейтін қарыздарды сатып алу мәмілелерін жүзеге асыруда елеулі кедергі болып табылады.

Соған қарамастан, 2017 жылдан бастап банктерден жұмыс істемейтін активтерді сатып алуға қатысты жасалған барлық мәмілелер жалғыз акционер – Үкіметтің шешімімен және банктік сектордың қаржылық тұрақтылығын арттыруға бағытталған мемлекеттік шараларды іске асыру аясында Қор арқылы жүзеге асырылды.

3) Тәуекелдерді басқару

Мақсатқа қол жеткізуге әсер ететін ықтимал тәуекелдер	Тәуекелдерді басқару шаралары
— Банктердің жұмыс істемейтін қарыздарды жасанды түрде баланстан шығару әрекеттері, бұл экономиканың нақты жұмыс істемейтін қарыздар деңгейінің артуына әкеледі	— Банктік сектордың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік шараларды іске асыру
— Банктердің жұмыс істемейтін қарыздарды Қорға сатуға деген қызығушылығының болмауы	

4.2. Стратегиялық бағыт «Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту»

1) Саланың дамуының негізгі параметрлері

Үкімет пен Ұлттық Банк тарапынан 2008 жылғы қаржылық дағдарыстың салдарына жауап беру шаралары қабылданғаннан кейін, банктердің жалпы кредиттік портфеліндегі жұмыс істемейтін қарыздардың үлесі 30%-дан 8,13%-ға дейін (2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша) азайғанына қарамастан, проблемалық активтер портфелін тиімді басқару бүгінгі таңда қаржы жүйесінің барлық қатысушылары үшін маңызды міндет болып қалып отыр.

Банктік секторды сауықтыру бойынша мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыру аясында проблемалық активтерді сатып алу бойынша Қорға проблемалық активтерді басқару саласындағы ірі ұлттық оператор ретінде негізгі рөл беріледі.

2017 жылдан бастап активтерді сатып алу бойынша жасалған мәмілелер нәтижесінде Қор төмендегі активтерді басқару портфеліне ие: 1) АҚ «БТА Банк» – талап ету құқықтары мен ұйымдардағы акциялар / қатысу үлестері, сондай-ақ басқа мүлік; 2) АҚ «Цеснабанк» – талап ету құқықтары; 3) АҚ «Банк Астаны» – талап ету құқықтары мен депозиттер бойынша міндеттемелер.

Сатып алынған активтердің жалпы көлемі талап ету құқықтары түрінде 3,2 трлн теңгені құрайды. Активтерді сатып алуға бағытталған жалпы қаражат сомасы – 3,7 трлн теңге (оның ішінде мемлекеттік қаражат – 2,6 трлн теңге, облигациялық қаражат – 1,1 трлн теңге). Бұл қаражат 556 қарыз алушыны қамтиды, олар келесі сегменттерде бөлінген: 1) корпоративтік бизнес; 2) шағын және орта бизнес; 3) бөлшек қаржыландыру.

510 қабылданған талап ету құқығы бойынша қарыз алушыларға қатысты сот шаралары жүргізілуде, олардың мақсаты – талап ету құқықтарын өтеу есебінен қарызды қайтару.

Қалған 44 қарыз алушы бойынша қарыздарын қайта құрылымдау арқылы оларды сауықтыру және Қордың қарызды қайтару деңгейін барынша арттыру перспективасы бар.

"БТА Банк" АҚ-дан сатып алынған активтер портфелінде Қорға келесі акциялар / ұйымдардағы қатысу үлестері берілді: "Estate Management Company" АҚ (жылжымайтын мүлікті басқару) – 100% акциялары; "KAZKOM Realty" ЖШС (жер учаскелерін басқару) – 100% қатысу үлесі; "Аль Сакр Финанс" АҚ (исламдық қаржыландыру) – 87 500 қарапайым акциялары (Қордың қарапайым акциялары 2018 жылы сатылған).

Қордың және оның еншілес ұйымының балансына қабылданған барлық мүлік нысандарының ішінде 52%-ды жер учаскелері түріндегі активтер құрайды.

Қордың қабылданған активтерді басқаруы және оларды экономикалық айналымға тарту жөніндегі қызметі қала инфрақұрылымын, экономикамен байланысты салаларды дамытуда оң әсерін тигізеді және өз кезегінде мемлекет салымдарын қалпына келтіру үшін қолайлы жағдай жасайды.

2) Негізгі мәселелерді талдау

Қор мен оның еншілес ұйымдарының активтерін (жылжымайтын мүлік, талап ету құқықтары) экономикалық айналымға тарту процесінде келесі мәселелерді ескеру қажет:

- Сатып алынған активтердің құнының жоғары болуы;
- Төлем қабілеттілігінің төмендігі, қарыздардың қайтарымдылығының нашарлығы және кейбір борышкерлердің қарыздарын қайтару бойынша болашағы мен қайнар көздерінің болмауы;
- Қор үшін тиімсіз қарызды қайта құрылымдау (Қорға берілуге дейін орындалған), оның ішінде кейбір борышкерлер бойынша тиімсіз төлем кестелері және қарыздарды қайтару мерзімдерін ұзарту;
- Мүліктің құнсыздану қаупі (оның ішінде кепілдік мүліктер де бар) физикалық және моральдық тозуы, бүлінуі немесе соттық процестерге қатысуына байланысты олардың толыққанды пайдалану мүмкіндігінің шектелуі;
- Жылжымайтын мүлік нарығында ұсыныстың артуына байланысты мүлік бағасының төмендеуі ықтималдығы;
- Мүлікті нарықтық бағамен сату кезіндегі залалдардың туындау қаупі, өйткені нарықтық баға Қордың сатып алу құнынан төмен болуы мүмкін, сондай-ақ борышкерлердің қарыздарын қайтару деңгейінің төмендігі;
- Қазақстан Республикасының юрисдикциясынан тыс орналасқан кепілдік мүліктің болуы, бұл кепілдік тіркеу процесін қиындатады;
- Халықаралық сот дауларына борышкерлердің тартылуы;
- Жылжымайтын мүлік нарығындағы сатып алу қабілетінің төмендеуі және банктердің жылжымайтын мүлікке инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігінің нашарлауына байланысты туындауы мүмкін тәуекелдер.

3) Тәуекелдерді басқару

Мүмкін тәуекелдер, мақсатқа жетуге әсер ететін факторлар	Тәуекелдерді басқару шаралары
Сатып алынған активтердің құнының жоғары болуы	Мүлікті тиімді басқару (сату) және қарызды реттеу
Талап ету құқықтары бойынша қарыздардың қайтарымдылығының төмендігі	Қор алдындағы қарызды тиімді өтеуді қамтамасыз ететін қарызды қайта құрылымдау
Кепілдік мүліктің жеткіліксіздігі	Кепілдік нысанын жүйелі түрде тексеру және қайта бағалау

5. SWOT-ТАЛДАУ

ІШКІ ОРТА	СЫРТҚЫ ОРТА
Күшті жақтары	Мүмкіндіктері
— Қордың сатып алынған активтері бойынша ең ірі портфельге ие болуы	— Қордың стресс активтерді басқару саласында кәсіби басқарушы компания ретінде қалыптасуы
— Қордың жарғылық капиталына мемлекеттің қатысуы (100%), бұл мемлекеттік қолдауды қамтамасыз етеді	— Жылжымайтын мүліктерді және басқа да активтерді инвесторлар тарта отырып, құнын арттыру және бірлескен инвестициялық жобаларды жүзеге асыру арқылы пайдамен сату
— Қордың ұлттық NPL нарығы инфрақұрылымындағы барлық субъектілерден тең дәрежеде алыс болуы	— Төлем қабілетсіз борышкерлерді банкрот деп тану және қарызды өндіріп алу тәртібі туралы заңнаманы жетілдіру
Әлсіз жақтары	Қатерлер
— Банктер мен бұрын банк болған заңды тұлғалардың активтері нарықтық емес жағдайларда (номиналды құн бойынша) сатып алынған, нәтижесінде олардың нарықтық құны сатып алу құнынан төмен	— Банктердің нарықтық құны бойынша жұмыс істемейтін қарыздарын сатуға қызығушылық танытпау мүмкіндігі
— Кейбір сатып алынған активтерді қайтарымды арттыру үшін инвестициялық салымдарды қажет етеді	— Ұлттық жылжымайтын мүлік нарығының стагнациясы, бұл Қор активтерінің құнының төмендеуіне әкеледі

— Талап ету құқықтары бойынша төмен деңгейдегі мүліктік кепілдіктер	— Борышкерлердің төлем қабілетсіздігі, бұл талап ету құқықтары бойынша түсімдердің азаюына әкеледі
	— Мүлікті ағымдағы ұстауға кететін шығындардың өсуі
	— Досудебный и судебный сатыларындағы талап ету құқықтары бойынша кепілдік мүліктердің құнының төмендеуі, сондай-ақ банкроттық жағдайындағы мүліктер

Сыртқы ортаның талдауы Қордың дамуына оң әсер ететін бірнеше мүмкіндіктердің бар екенін көрсетеді.

6. ҚОРДЫҢ ДАМУДЫҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

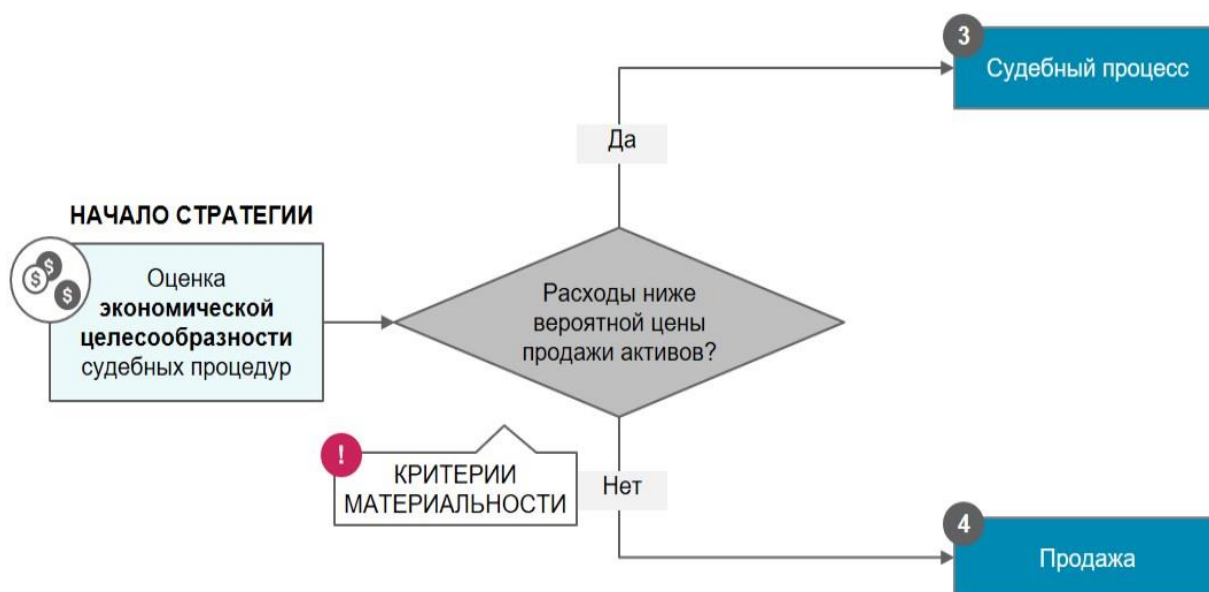
6.1. «Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту» стратегиялық бағыты

Қор активтерін сауықтыру

Бірінші кезеңінде сатып алынған қарыздарды сауықтырудың Қор борышкерлердің қаржылық-шаруашылық қызметін (жеке тұлғалар үшін табыс деңгейін) талдайды, кепілдік мүлікті түгендеу және бағалау/қайта бағалау жұмыстарын жүргізеді. Сондай-ақ, Қор борыш жүктемесін азайту және борышкерлердің шаруашылық қызметін жалғастыру, пайда табу және Қор алдындағы берешегін тұрақты өтеу мүмкіндіктерін бағалай отырып, қарызды қайта құрылымдау мүмкіндіктерін қарастырады. Қажет болған жағдайда, Қор компанияларға өз өкілдерін қаржылық кеңесшілер/бақылаушылар, тәуелсіз директорлар/ішкі аудиторлар ретінде енгізеді, инвесторларды іздеу және тарту жұмыстарын жүргізеді, сондай-ақ қолданыстағы мемлекеттік бағдарламалармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру мүмкіндіктерін бағалайды.

Егер қабылданған шаралар құқық талаптары бойынша борышкердің қарызды тұрақты өтеуіне әкелмесе, Қор кепілдік мүлікті сотқа дейінгі және/немесе сот арқылы өндіріп алу, сондай-ақ банкроттық және оңалту рәсімдерін бастау туралы шешім қабылдайды. Өз құқықтарын тиімді іске асыруды қамтамасыз ету үшін Қор жеке сот орындаушыларын тартады. Қор портфелінде бар құқық талаптары бойынша бұл шаралар қаржылық қаражат және кепілдік мүлікті (кейінгі іске асыру үшін) қайтаруды қамтамасыз етеді деп күтеді.

Сонымен қатар, сот процедураларын бастамас бұрын, сарапшылардың³ ұсыныстарына сәйкес, мүмкін болатын пайда мен шығындарды бағалау жүргізілуі мүмкін.

Екінші кезең Қордың және оның еншілес ұйымдарының мүліктерін басқару және іске асыру процестерін ұйымдастыру, бұл қаржы қаражатының қайтарылуын қамтамасыз етеді. Мүлікті басқару және іске асыру барысында Қор келесі қағидаттарды басшылыққа алады:

- **Қайтарылымдылық.** Қор активтер бойынша орынды және қолжетімді мерзімдер мен шарттарды орнатады, бұл активтерді басқару арқылы максималды қайтарылымдылықты қамтамасыз етеді. Мемлекетке қатысты, Қор мемлекеттік қаражатты қайтаруды мына жолдармен жүзеге асырады: салықтарды төлеу, әлеуметтік-маңызды тапсырмаларды орындау және мемлекеттік қажеттіліктер үшін мүлікті беру, активтерді іске асырудан түскен қаражатты Ұлттық қорға ерікті түрде аудару.

- **Ашықтық.** Қор ашықтық қағидатын жүзеге асыру үшін мынадай шараларды қамтамасыз етеді:

- активтерді ашық электрондық сауда алаңында іске асыру;
- мүлікті іске асыру шаралары мен шарттары туралы ақпаратты корпоративтік сайтта, электрондық платформаларда, сондай-ақ баспа және электрондық БАҚ-тарда жедел орналастыру арқылы деректердің ашықтығын қамтамасыз ету;
- ұлттық NPL нарығының инфрақұрылымындағы барлық қатысушылар үшін шешімдер қабылдау процесінің ашықтығы, толық және сенімді ақпаратты жариялау;

³ Несиелік активтерді басқару стратегиясы туралы есеп. Oliver Wyman, 2018 ж.

- мүлікті басқару кезінде барлық қатысушылар үшін айқын және түсінікті өзара әрекеттесу ережелерін бекіту;
- активтерді бағалау кезінде тәуелсіз бағалау компанияларын тарту және мүлікті іске асыру үшін әлеуетті сатып алушыларды қатыстыру;
- қажетті ақпаратты ұсыну арқылы барлық қатысушылар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.

Қор мүлікті басқару және іске асыру үшін келесі механизмдерді қолданады:

- Ашық электрондық сауда алаңында активтерді іске асыру;
- Күтім шығындарын талап ететін активтерді басым түрде іске асыру;
- Активтерді бөліп төлеу арқылы сату;
- Инвесторларды тарту: кәсіби инвесторларды (девелоперлерді, ауыл шаруашылығы өндірушілерін) қатыстыру және жобаларды іске асыру, кейіннен Қордың үлесін ұзақ мерзімді сатып алу мүмкіндігімен;
- Әлеуметтік-маңызды активтерді әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларға немесе жергілікті атқарушы органдарға беру (Үкіметтің тиісті шешімі болған жағдайда);
- Активтерді сенімгерлік басқаруға беру.

Ұзақ мерзімде қор іске асырылмаған мүлік объектілері, жер учаскелері және басқа да жылжымайтын мүліктермен жұмыс істеу аясында инвестициялық жобаларды іске асыру мүмкіндігін қарастыруы мүмкін.

Oliver Wyman және АҚШ Қазынашылық департаментінің мамандарының ұсынымдарына сәйкес, Қор активтерді сату құқығын іске асыру кезінде **активтер биржасын** құру немесе оған қатысу мүмкіндігін зерделеуге назар аударады. Биржа құрудың артықшылықтары: активтердің реестрін жүйелеу; шетелдік инвесторларды тарту; ұлттық проблемалық активтер нарығының инфрақұрылымындағы негізгі элементтердің бірі болу.

6.2. «Банк секторын сауықтыру» стратегиялық бағыты

Банктерден жұмыс істемейтін активтерді сатып алу

Қор өзінің қызметінде қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету және банк секторын сауықтыру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын басшылыққа алады.

Үкіметтің шешімі бойынша Қор 2017-2019 жылдар аралығында жүйелі түрде маңызды банктің және бұрын банк болған заңды тұлғаның проблемалық активтерін сатып алу бойынша ірі мәмілелерді жүзеге асырды. Осы мәмілелердің нәтижесінде халықтың банк жүйесіне деген

сенімін арттыруға және қаржылық дағдарыстың салдарын жою шеңберінде мемлекеттік шығындарды азайтуға қол жеткізілді.

Осылайша, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 2017-2021 жылдарға арналған Стратегиялық жоспарына сәйкес Қордың жүйе құраушы банктің кредиттік портфелін тазарту жөніндегі міндеті орындалды.

Қор портфелінде банктерден сатып алынған және жүйелі басқару мен іске асыруды талап ететін активтердің елеулі көлемінің болуын ескере отырып, қазіргі кезеңде Қордың банк секторын сауықтыру жөніндегі негізгі жұмысы аяқталды.

Сонымен қатар, Қор өз жарғылық қызметіне сәйкес Үкіметтің тиісті шешімдері және мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде банк секторын сауықтыру жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жалғастырады.

Егер банктер тарапынан Қорға проблемалық активтерін сатуға жоғары сұраныс анықталған жағдайда, Қор активтердің диагностикасы мен құнын бағалау стандарттарын әзірлеу және қолдану тәсілін қарастырады⁴ (Қордың даму стратегиясына 1-қосымша), бұл жұмыс істемейтін активтердің ағымдағы нарықтық және болашақ (инвестициялық) құнын айқындауға мүмкіндік береді.

Банктерден активтерді сатып алу бойынша болашақта ықтимал мәмілелерді жүзеге асыру үшін Қор мәмілелерді қаржыландырудың әртүрлі механизмдерін, соның ішінде бағалы қағаздарды орналастыру арқылы қаражат тартуды қарастырады.

7. ШЕТЕЛДІК КОМПАНИЯЛАРДЫҢ СТРЕССТІК АКТИВТЕРДІ БАСҚАРУ ТӘЖІРИБЕСІН ТАЛДАУ

Әлем елдері үкіметтерінің өңірлік және жаһандық қаржылық дағдарыстардың теріс салдарын азайту бойынша қабылдаған шаралары банк секторын сауықтыру құралдарын әзірлеуге мүмкіндік берді. Кейбір елдерде проблемалық активтерді сатып алатын жеке ұйымдар көп жылдар бойы жұмыс істеп келгенімен, үкіметтердің Мемлекеттік активтерді басқару компанияларын (АБК) құруы дағдарысқа қарсы мемлекеттік басқарудың маңызды компонентіне айналды.

Мұндай АБК толығымен немесе ішінара мемлекеттік қатысуы бар ұйымдар болып табылады және қаржы жүйесінен шығарылған токсикалық активтерді басқарады. Олар қаржы мекемелерін қайта құрылымдауға және олардың активтерін таратуға жауапты ұйым ретінде құрылуы мүмкін (мысалы: RTC, АҚШ; IBRA, Индонезия; SDIF, Түркия) немесе банктер мен басқа да қаржы мекемелерінен активтерді тікелей сатып алып, оларды одан әрі басқарумен айналысатын ұйым ретінде (мысалы: CAMCO, Корея; NAMA, Ирландия; SAREB, Испания).

---

⁴ Проблемалық кредиттер қорының активтерді басқару стратегиясы туралы есеп. Oliver Wyman, 2018 жыл

Жеке активтерді басқару ұйымдарынан айырмашылығы, мемлекеттік АБК қызметі, ең алдымен, экономиканы сауықтыруға бағытталған.

Мемлекеттік АБК 1997 жылғы Азия қаржылық дағдарысынан кейін бірқатар азиялық елдердің қаржы секторын қалпына келтіруде маңызды рөл атқарды. Сонымен қатар, 2008 жылғы Жаһандық қаржылық дағдарыстың салдарын жою шаралары көптеген елдерде АБК құруды қамтыды.

АБК құрудың **негізгі алғы шарттары**: (1) банк секторындағы жұмыс істемейтін қарыздардың жоғары деңгейі, ол бүкіл қаржы жүйесінің тұрақтылығына қауіп төндіреді; (2) банктердің капиталы жеткіліксіз болғандықтан, өз шығындарын мойындауға ниетінің немесе мүмкіндігінің болмауы; (3) банктер, коллекторлар және қарыз алушылар қызметін реттеу саласындағы заңнамалық базаның жетілмегендігі.

Сонымен қатар, АБК қызметінің табысты болуы үшін келесі алдын ала жағдайларды және дайындықты қамтамасыз ету қажет: (1) жан-жақты құқықтық және қаржылық реформаларды жүргізу, (2) қаржы секторының жүйелік мәселелерін шешу, (3) банктер активтерінің сапасын бағалау, (4) тиімді басқару мәдениетін арттыру, институционалдық тәуелсіздік, ашықтық, мемлекеттік есеп беру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің төмендігі, (5) активтерді АБК-ға беру және оларды әрі қарай қайта құрылымдау үшін нақты құқықтық шеңберлерді қамтамасыз ету.

АБК тиімділігін бағалау. Дүниежүзілік банк⁵ сарапшыларының зерттеулері бойынша, АБК көрсеткіштері негізгі мандатты орындау тиімділігі деңгейіне, сондай-ақ дағдарыстық жағдайларды жоюға арналған мемлекеттік шығындарды қысқарту деңгейіне қарай бағалануы тиіс. Алғашқы АБК қызметінің тиімділігі мемлекет тарапынан салынған қаражаттың қайтарым деңгейіне негізделіп бағаланса, уақыт өте келе негізгі назар қаржы дағдарысының нәтижесінде мемлекеттің шығындарын азайтудағы АБК-ның жалпы үлесін есепке алуға ауысты.

Осыған байланысты, көптеген елдерде АБК мемлекет салған қаражаттың қайтарымдылығын қамтамасыз ету деңгейі төмен болып қала береді. Мысалы, Түркияның SDIF қорындағы қаражаттың қайтарымы – 16%, Индонезияның IBRA агенттігі – 22%, ал Ирландияның НАМА ұйымы – 33% (2014 жылдың соңындағы деректер бойынша).

Сонымен қатар, дағдарыс салдарларына жұмсалатын шығындарды азайтудың әлемдік тәжірибедегі тәсілдері елеулі айырмашылықтарға ие болуы мүмкін. Көптеген елдер үкіметтері үшін банктер мен қаржы жүйесін сауықтыру басымдыққа ие болды, ал активтерді басқару екінші дәрежелі мәнге ие болды. Осыған байланысты банктерден активтерді қабылдау олардың баланстық (номиналды) құны бойынша жүзеге асырылды, ал қарызды өндіріп алу деңгейі төмен деңгейде қалып отырды.

---

⁵ Дүниежүзілік Банктің «Қоғамдық активтерді басқару компаниялары» атты зерттеуі. Авторлары: Каролин Серрути, Рут Нейенс. 2016 жыл.

Бұған қоса, халықаралық тәжірибеде⁶ АБК ағымдағы мәселелерді шешу үшін құрылды, ал кейіннен олардың қызметі нарық инфрақұрылымының тұрақты элементтеріне айналды.

---

⁶ Проблемалық кредиттер қорының активтерді басқару стратегиясы туралы есеп. Oliver Wyman, 2018 жыл

Шетелдік АБК-лардың негізгі сипаттамалары

АБК	Ерте кезеңдегі АБК		Азия дағдарысы және оның салдары				Қазіргі әрекеттегі АБК		
	RTC	SECURUM	KAMCO	IBRA	DANAHART A	SDIF	NAMA	AMCON	SAREB
Ел	АҚШ	Швеция	Корея	Индонезия	Малайзия	Түркия	Ирландия	Нигерия	Испания
Құрылған жылы	1989	1993	1997	1998	1998	1999	2009	2010	2012
Құқықтық негіз	Жеке заң	Компаниялар заңы	Жеке заң	Президенттік жарлық	Компаниялар заңы	Банктер туралы заң	Жеке заң	Жеке заң	Жеке заң
Меншік	Мемлекеттік	Мемлекеттік	Мемлекеттік - 47.2%	Мемлекеттік	Мемлекеттік	Мемлекеттік - 49%	Мемлекеттік	Жеке меншік	
Мандат	Банктерді сауықтыру	NPL қайта құрылымдау	NPL сатып алу және сату	Банктерді сауықтыру	NPL сатып алу және сату	Банктерді сауықтыру	NPL сатып алу және сату	NPL сатып алу және сату	NPL сатып алу және сату
Арнайы құқықтар	Жоқ	Жоқ	Жоқ	Қарыз алушылардың рұқсатынсыз активтерді беру	Арнайы әкімші тағайындау	Қарыз алушылардың активтерін сату	Салық органдарына ақпарат алу	Арнайы әкімші тағайындау	Жоқ
Жұмыс мерзімі	7 жыл	Көрсетілмеген	Көрсетілмеген	6 жыл	7 жыл	Көрсетілмеген	15 жыл	Көрсетілмеген	15 жыл
NPL бағалау әдістемесі	NPL сатып алынған жоқ	NPL сатып алынған жоқ	NPV негізіндегі ішкі бағалау	NPL сатып алынған жоқ	Нарықтық бағалау	NPL сатып алынған жоқ	NPV+8.3% үстеме бағалау	Ұлттық банктің нұсқаулары бойынша	AQR нәтижелеріне сәйкес бағалау
Жеңілдік мөлшері	Жоқ	Жоқ	64%	Жоқ	54%	Жоқ	57%	54%	52.4%
NPL сату банктерін ынталандыру	Жоқ	Жоқ	0% тәуекел	Шығындарды 5 жыл ішінде амортизациялау	Жоқ	Жоқ	Жоқ	NPL <5% портфель	Банктерді капиталдандыру
Қаржыландыру көлемі	\$91.3 млрд	24 млрд. крон	21.5 трлн. вон	151 трлн. рупий	14 млрд. рингит	\$19 млрд	€31.8 млрд	Ақпарат жоқ	€55.6 млрд
Облигациялар арқылы қаржыландыру	\$30.1 млрд	-	20.5 трлн. вон	Үкімет облигация шығарған	11 млрд. рингит	-	€30.2 млрд	Ақпарат жоқ	€50.8 млрд
Қайтарымдылық деңгейі	87%	Ақпарат жоқ	46.8%	22%	58%	16%	33%	Ақпарат жоқ	Ақпарат жоқ
Активтердің қалдығы	3%	2%	40% (NPL сатып алуды тоқтату сәтінде)	40%	3.6%	Ақпарат жоқ	Ақпарат жоқ	Ақпарат жоқ	Ақпарат жоқ

8. ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Стратегиялық басымдықтар және операциялық модель

Қордың қызметі дамып, проблемалық активтермен жұмыс тиімділігі артқан сайын, Қор стратегиялық басымдықтарды және операциялық модельдің негізгі элементтерін дамытуын жалғастырады (Қорды дамыту стратегиясына №2 Қосымша). Олар мыналарды қамтиды:

1. Мақсаттар мен міндеттер
2. Ұйымдастыру және басқару
3. Үдерістер мен құралдар
4. Қызметкерлерді басқару
5. Есеп беру және мониторинг
6. Технологиялар мен инфрақұрылым

Қор қаржы жүйесінің тиімділігі мен тұрақтылығын арттыруға, мемлекеттің әлеуметтік бағыттағы міндеттерін шешуге, сондай-ақ сатып алынған активтерді экономикалық айналымға одан әрі тарту бойынша жұмыстар жүргізуге ықпал ететін болады.

Қорды дамыту стратегиясының 10-бөлімінде екінші стратегиялық бағыт аясында Қордың стратегиялық мақсаттары мен 2027 жылға дейінгі мақсатты көрсеткіштер анықталған.

Сарапшылар қауымдастығын қалыптастыру

Әлемдік тәжірибеге сәйкес, КУА-ның орташа қызмет ету мерзімі шамамен 9-10 жылды құрайды. Дүниежүзілік банктің⁷ мемлекеттік КУА-лар туралы есебін ескере отырып, білікті кадрларды сақтау және олардың кәсіби дамуын қамтамасыз ету орта мерзімді перспективада КУА қызметінде маңызды орын алады.

2017 жылдан бастап Үкіметтің шешімімен ірі мәмілелер жүзеге асырылған шеңберде Қорда проблемалық активтерді сатып алу және басқару мәселелері бойынша сарапшылар қауымдастығы қалыптасты. Қор бұл қауымдастықтың құзыретін банктік секторды сауықтыру, сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту, сондай-ақ бөлінген мемлекеттік қаражаттың қайтарымдылық деңгейін арттыру жөніндегі стратегиялық міндеттерді орындауда тиімділікті арттыру мақсатында дамытуды жалғастырады.

Халықаралық ынтымақтастықты дамыту

Қор өз қызметі аясында халықаралық қаржы ұйымдары және басқа елдердегі қорлардың аналогтарымен өзара тиімді ынтымақтастықты дамыту бойынша жұмысты жалғастырады. Бұл тәжірибе алмасу және проблемалық активтерді басқару мәселелерінде техникалық көмек алу

⁷ Дүниежүзілік Банктің «Қоғамдық активтерді басқару компаниялары» атты зерттеуі. Авторлары: Каролин Серрути, Рут Нейенс. 2016 жыл.

арқылы қордың қызметін дамыту мен тиімділігін арттыру мақсатында жүзеге асырылады.

ИПАФ. Қор Халықаралық мемлекеттік активтерді басқару компаниялары форумының (ИПАФ, International Public Asset Management Company Forum) белсенді мүшесі болып табылады. Бұл форум 2013 жылы Азия даму банкінің, Вьетнам Қаржы министрлігінің және Корея активтерді басқару корпорациясының (КАМСО) бастамасымен құрылған. ИПАФ-тың миссиясы – активтерді басқару компаниялары арасындағы ынтымақтастық пен әріптестікті дамыту, сондай-ақ білім мен тәжірибе алмасу арқылы өңірлік экономиканың тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу. Форумның құрамына Азия-Тынық мұхит аймағынан қордың аналогы болып табылатын 13 ұйым кіреді.

КАМСО. 2015 жылдан бері Қор ең табысты активтерді басқару компанияларының бірі – Корея активтерді басқару корпорациясымен (КАМСО) тығыз ынтымақтастық орнатып, тәжірибе алмасуда. 2018 жылы КАМСО-мен өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

ХВҚ. 2018 жылы Қор Халықаралық валюта қорының (ХВҚ) техникалық көмегін тартып, проблемалық активтерді басқару және жалпы қызметті дамыту бойынша ұсыныстар алды. ХВҚ ұсынған кейбір ұсыныстарды Қор өз қызметін жетілдіру мақсатында енгізді.

Қордың жоспарлары. Қор табысты халықаралық тәжірибе мен білімді ел экономикасының қазіргі жағдайы және Үкіметтің қойған өзекті міндеттерін ескере отырып, жүйелі түрде енгізуді көздейді.

Жалпы алғанда, Қордың қызметін үздік халықаралық практикаларды қолдана отырып дамыту ұлттық экономиканы, елдің банк секторын дамытуға және инвестиция тартуға ықпал ететін болады.

Қор қызметінің ашықтығын қамтамасыз ету

Қор өз қызметінің ашықтығын арттыру және қоғаммен тиімді коммуникацияны жетілдіру бойынша жұмысын жалғастырады.

Проблемалық активтерді сатып алу және сауықтыру қызметінің маңыздылығын ескере отырып, Қор мақсатты аудитория мен мүдделі тараптарды өзінің қызметі туралы белсенді түрде хабардар етуге ұмтылады. Бұл шаралар Қордың іскерлік беделін нығайтуға, халықтың сенімін арттыруға және әртүрлі мақсатты топтардың арасында Қордың қызметіне оң қоғамдық пікір қалыптастыруға ықпал етеді.

Аталған міндетті жүзеге асыру аясында, ақпараттық саясат принциптерін басшылыққа ала отырып, Қор медиа-жоспарға сәйкес қоғаммен байланыс бойынша іс-шаралар кешенін жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының акционерлік қоғамдар туралы заңнамасының қолданыстағы нормаларына және жалпыға танылған корпоративтік практикаға сәйкес, Қор өз қызметінің негізгі бағыттары және маңызды корпоративтік оқиғалар туралы ақпаратты әртүрлі коммуникациялық арналар арқылы, оның ішінде өзінің интернет-ресурсы арқылы ашып көрсетуге ұмтылады.

Қор қызметі туралы ақпараттық-түсіндіру жұмыстары тұрақты негізде келесі жолдармен жүргізіледі:

1. БАҚ-та ақпараттық хабарламалар мен материалдарды тарату, сондай-ақ баспасөз конференцияларын, дөңгелек үстелдерді, сұхбаттарды және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру.
2. Қордың интернет-ресурсын өзекті ақпаратпен уақтылы толтыру.

Осылайша, екінші деңгейлі банктердің несие портфелінің сапасын жақсартуға маманданған ұйым ретінде Қор халықтың өз қызметіне деген сенімін арттыруға ұмтылады.

9. ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІНІҢ ДАМУ ЖОСПАРЫ МЕН ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТТАРЫНЫҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫС АРХИТЕКТУРАСЫ

ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІНІҢ ДАМУ ЖОСПАРЫ

Қаржы жүйесінің тұрақтылығын қолдау	
Мақсат	Нысаналы көрсеткіш
Бюджеттің теңгерімділігін қамтамасыз ету	Проблемалық активтерді Қорда сауықтыру және оларды елдің экономикалық айналымына тарту

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТЫ

Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту	
Мақсат	Міндет
Сатып алынған активтерді сауықтыру	Проблемалық активтерді Қорда сауықтыру және оларды елдің экономикалық айналымына тарту

10. СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕР

Қордың стратегиялық мақсаттары

Қор 2027 жылға дейін келесі стратегиялық мақсаттарды көздейді:

Р/с	Қордың стратегиялық мақсаттары	2027 жыл
1	Сауығу перспективасы бар борышкерлердің (қарыз алушылардың) құқықтар талабындағы портфеліндегі қызметін сауықтыру үлесі	100%
2	"БТА Банк" АҚ-нан сатып алынған портфель бойынша Қор мүлкін жүзеге асыруды қамтамасыз ету	100%

3	"БТА Банк" АҚ және "Цеснабанк" АҚ-нан сатып алынған портфельдердегі құқықтар талабы бойынша өндіріп алу объектілерін жүзеге асыруды қамтамасыз ету	100%
4	Қор және оның еншілес ұйымдары "БТА Банк" АҚ-нан сатып алынған активтерді жүзеге асырудан түсетін ақшалай қаражаттың Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына аударылған көлемі	100% ақшалай қаражат ⁸

Күтілетін нәтижелер

Жоғарыда аталған стратегиялық мақсаттарды жүзеге асыра отырып, Қор келесі нәтижелерге қол жеткізуді жоспарлайды:

№ Қызметтің негізгі көрсеткіштері	2027 жылға қарай
1 Құқықтар талабына қатысты оздоровление / қайта құрылымдау және жүзеге асыру (қайта табыстау) шаралары нәтижесінде қарызды өтеу сомасы	109 млрд теңгеден кем емес
2 Қор активтері мен «БТА Банк» АҚ-дан сатып алынған портфель бойынша құқықтар талабы шеңберінде өндіріп алынған нысандарды сатудан түскен түсімдер сомасы	52 млрд теңгеден кем емес
3 «БТА Банк» АҚ-дан сатып алынған портфель бойынша құқықтар талабына қатысты талап-арыз жұмыстарының / банкроттық іс-шараларының нәтижесінде қарызды өндіріп алудан түскен түсімдер сомасы (ақшалай қаражат және мүлік)	70 млрд теңгеден кем емес
4 «Цеснабанк» АҚ-дан сатып алынған портфель бойынша құқықтар талабына қатысты талап-арыз жұмыстарының / банкроттық іс-шараларының нәтижесінде қарызды өндіріп алудан түскен түсімдер сомасы (оның ішінде мүлікпен)	76 млрд теңгеден кем емес
5 Екінші деңгейлі банк-2-ден сатып алынған портфель бойынша құқықтар талабына қатысты талап-арыз жұмыстарының / банкроттық іс-шараларының нәтижесінде қарызды өндіріп алудан түскен түсімдер сомасы (ақшалай қаражат және мүлік)	10 млрд теңгеден кем емес
Қор сатып алған активтерді қайтару көлемі	317 млрд теңгеден кем емес

⁸ Қордың Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 7 наурыздағы №02 және 2019 жылғы 1 тамыздағы №8 шешімдеріне сәйкес Қор және оның еншілес ұйымдары "БТА Банк" АҚ-нан сатып алынған активтерді жүзеге асырудан түскен ақшалай қаражат, Қор және оның еншілес ұйымдарының қызметін жүзеге асыруға қажетті ақшалай қаражат пен Қазақстан Республикасы бюджетіне міндетті төлемдерді төлеуге арналған сомаларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына аударылады. Бұл операциялар уәкілетті органмен тиісті есептік жылға бекітілген бюджетке сәйкес жүзеге асырылады.

2020 – 2027 жылдарға арналған стратегиялық мақсаттарды іске асыру бойынша нысаналы көрсеткіштер:

№ P/c	Негізгі көрсеткіштер	Өл. бір.	Есеп 2019	Факт			Жоспарлау кезеңі				
				2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Стратегиялық бағыт: «Сатып алынған активтерді экономикалық айналымға тарту»											
Стратегическая цель «Оздоровление выкупленных активов Фонда»											
1.	Проблемалық активтерді сауықтыру және оларды елдің экономикалық айналымына тарту (2022 жылдан бастап жинақталған) ⁹	%	-	-	-	33,3	67	100	-	-	-
2.	Құқық талаптары бойынша қарыздарды сауықтыру / қайта құрылымдау және іске асыру іс-шаралары нәтижесінде түскен қарыздарды өтеу сомасы (2017 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	12,30	31,00	39,28	56,60	68,40	83,30	91,50	101,90	109,70
3.	"БТА Банк" АҚ-нан сатып алынған құқық талаптары бойынша Қор мүлкін және Қор балансына өндіріп алу объектілерін іске асырудан түскен қаражат сомасы (2017 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	5,57	15,93	45,90	49,46	49,96	50,46	50,96	51,46	51,96
4	"Цеснабанк" АҚ-нан сатып алынған құқық талаптары портфеліндегі "Алиби" компаниялар тобының қарыздарын өндіріп алу шаралары шеңберінде мүлікті іске асыру (2019 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	3,16	46,00	57,30	61,26	-	-	-	-	-

⁹ «Проблемалық активтерді сауықтыру және оларды елдің экономикалық айналымына тарту» нысаналы көрсеткіші Қаржы министрлігінің Даму жоспарының нысаналы көрсеткішімен өзара байланыста. Егер бұл көрсеткіш Қаржы министрлігінің Даму жоспарында өзгертін болса, сәйкесінше Қордың Даму стратегиясында да өзгерістер енгізіледі.

"Құқық талаптары портфелі бойынша қарыздарды өндіріп алу" стратегиялық мақсаты											
1.	АҚ «БТА Банк»-тен сатып алынған құқық талаптары бойынша талап-арыз жұмыстары / банкроттық шеңберінде жүргізілген іс-шаралар нәтижесінде ақша қаражатымен және Қор балансына мүлік қабылдау арқылы қарызды өндіріп алу (2017 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	7,85	15,84	61,78	66,24	67,74	69,04	69,74	70,04	70,34
2.	АҚ «Цеснабанк»-тен сатып алынған құқық талаптары бойынша талап-арыз жұмыстары / банкроттық шеңберінде жүргізілген іс-шаралар нәтижесінде Қор балансына мүлік қабылдау арқылы қарызды өндіріп алу (2019 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	51,10	71,56	75,98	76,84	76,94	-	-	-	-
3.	Екінші деңгейлі банк-2-ден сатып алынған құқық талаптары бойынша талап-арыз жұмыстары / банкроттық шеңберінде жүргізілген іс-шаралар нәтижесінде ақша қаражатымен және Қор балансына мүлік қабылдау арқылы қарызды өндіріп алу (2021 жылдан бастап жинақталған).	млрд теңге	-	-	0,40	1,94	4,10	5,10	6,10	7,60	10,10
4.	Қор алдында міндеттемелері тоқтатылған ШОБ және ЖБ субъектілерінің саны (2017 жылдан бастап жинақталған).	Саны	14,00	20,00	32,00	40,00	44,00	50,00	56,00	62,00	68,00

Қор стратегиялық мақсаттар мен мақсатты көрсеткіштерді іске асыру кезеңінде ішкі операциялық және басқарушылық бақылауды қамтамасыз ету үшін келесі операциялық мақсаттарды қояды:

№ P/c	Негізгі көрсеткіштер	Өл. бір.	Факт			Жоспарлау кезеңі				
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5		7	8	9	10	11
1	Барлық мүлктік жалдау шарттары бойынша ақшалай түсімдердің үлесі	%	60,00	80,00	82,00	82,00	-	-	-	-
2	Сотқа берілген талап-арыздардың Қордың пайдасына қанағаттандырылу үлесі	%	81,00	100,00	100,00	79,00	80,00	82,00	83,00	85,00
3	ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес қаржы құралдарының құнсыздануынан болатын кредиттік шығындарды бағалау процесіне активтерді есепке алу автоматтандырылған жүйесі негізінде көшу	%	-	-	80,00	100,00	-	-	-	-
4	Сатып алу процестерінің ашықтығы мен тиімділігін арттыру үшін тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді ішкі сатып алу процестерін электронды форматқа көшіру	%	100,00	-	-	-	-	-	-	-
5	Инфляция деңгейіне қатысты уақытша бос ақшалай қаражаттың табыстылығын арттыру (2020 жылдан бастап жинақталған көрсеткіш)	%	1,05	1,30	- 3,20	-2,70	-2,20	-1,70	-1,20	-0,70
6	Қордың жарғылық қызметін орындау үшін қажетті заңнамаларды жетілдіру, бекітілген тізімге сәйкес ¹⁰	%	-	100,00	100,00	-	-	-	-	-

¹⁰ Қордың жарғылық қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында келесі заңнамаларға өзгерістер енгізу бойынша жұмыстарды жоспарлап, жүзеге асыру қарастырылған

7	Активтерді есепке алу автоматтандырылған жүйесіне көшу, техникалық қолдау мен жетілдіруді ескере отырып	%	-	50,00	80,00	100,00	-	-	-	-
8	Кадрлық резервтерді қалыптастыру бағдарламасын енгізу және олардың мақсатты жүйелі біліктілігін арттыруды ұйымдастыру (2020 жылдан бастап жинақталған көрсеткіш)	%	13,60	27,20	40,80	54,40	68,00	81,60	100,00	-
9	Біліктілікті арттыру бойынша оқытудан өткен Қор қызметкерлерінің үлесі (2019 жылдан бастап жинақталған көрсеткіш)	%	34,70	39,70	48,15	49,70	54,70	59,70	64,70	70,00
10	Контентті жаңғыртуды ескере отырып, Қордың ресми сайтының жаңа нұсқасын іске қосу	%	100,00	-	-	-	-	-	-	-

Қор өз қызметінің тиімді нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында басқару және мониторинг жүйесінің тиімділігін қамтамасыз етуге ұмтылады. Бұл келесі шаралар арқылы жүзеге асырылады:

- Қызметкерлер мен Басқарма мүшелерінің қызметінің тиімділігін теңгерімді көрсеткіштерді енгізу арқылы бағалау;
- Қордың осы Даму стратегиясының мақсаттарына қол жеткізу үшін мотивация жүйесін қалыптастыру;
- Қордың осы Даму стратегиясының мақсаттарын орындауды мониторингпен қамтамасыз етуге арналған тиісті іс-шараларды әзірлеу.

2021 жыл – 1. Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі; 2. Қазақстан Республикасының «Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» кодексі (Салық кодексі); 3. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» заңы; 4. Қазақстан Республикасының «Төлемдер және төлем жүйелері туралы» заңы.

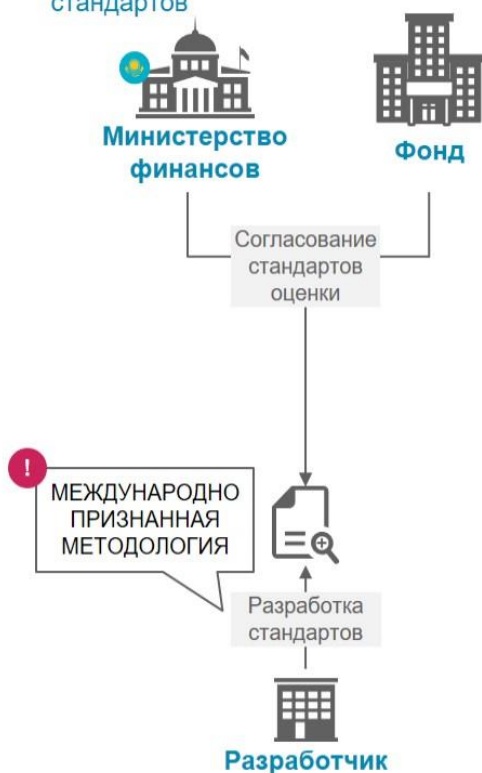
2022 жыл - 1. Қазақстан Республикасының «Стресті активтер нарығын дамыту мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы.

2022 год - 1. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттық туралы» заң жобасы

АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНЫН БАҒАЛАУ МЕН ДИАГНОСТИКАЛАУ СТАНДАРТТАРЫН ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУ ТӘСІЛІ

Описание процесса оценки состояния активов

Фаза 1: Разработка и согласование стандартов

Фаза 2: Оценка активов и контроль качества

Комментарии

- Адаптация международно-признанной методологии оценки
- Согласование методологии оценки до ее применения
- Независимость разработчика методологии обеспечивает отсутствие конфликта интересов при оценке
- Определение по результатам оценки необходимых показателей стоимости активов:
  - Ликвидационной
  - Рыночной
  - Реальной экономической
- Обеспечение состоятельности оценки путем проведения процедур контроля качества разработчиком методологии

ҚОРДЫҢ ОПЕРАЦИОНДЫҚ МОДЕЛІНІҢ НЕГІЗГІ ЭЛЕМЕНТТЕРІ

